

ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟ 2008

ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ

MARFIN LAIKI BANK

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

www.laiki.com

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

RAI CONSULTANTS PUBLIC LTD

www.raiconsultants.eu

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η RAI Consultants Public Ltd ανέλαβε την έρευνα ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟ για λογαριασμό της Marfin Laiki Bank για δέκατη τρίτη [13η] συνεχή χρονιά. Η Έρευνα διεξήχθη για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 1996.

Σκοπός της έρευνας ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟ είναι η συλλογή στοιχείων, η επεξεργασία τους και η εκπόνηση μελέτης που καλύπτει θέματα συμμετοχής της Κύπρου στην ευρωπαϊκή οικογένεια, την οικονομική και την κοινωνική κατάσταση της Κύπρου και βασικούς προβληματισμούς που αφορούν τους θεσμούς, τους νέους και το περιβάλλον, καθώς επίσης και αντιλήψεις γύρω από θέματα επικαιρότητας.

Το ερωτηματολόγιο αναθεωρείται και προσαρμόζεται κάθε χρόνο από ομάδα εργασίας που συνίσταται από μέλη της Marfin Laiki Bank (Τμήμα Οικονομικών Ερευνών και Ανάλυσης Αγοράς) και της RAI Consultants Public Ltd.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της Έρευνας σχετικά με τις αντιλήψεις των Κυπρίων στα πιο πάνω θέματα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η Έρευνα ήταν παγκύπρια και κάλυψε δείγμα από το σύνολο του πληθυσμού, ηλικίας 18-75 χρονών, που είναι μόνιμοι κάτοικοι Κύπρου. Η επιλογή του δείγματος βασίστηκε στην τυχαία πολυσταδιακή διαστρωματοποιημένη δειγματοληψία (multi-stage random selection).

Για την επιλογή του δείγματος, οι περιοχές που καλύφθηκαν από την Έρευνα στρωματοποιήθηκαν σε αστικές και αγροτικές, με βάση την πιο πρόσφατη απογραφή πληθυσμού που έγινε από τη Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 1006 τηλεφωνικές συνεντεύξεις. Η επιλογή του ατόμου από το κάθε νοικοκυριό, με το οποίο έγινε η συνέντευξη, ήταν τυχαία και επιτεύχθηκε με τη χρήση στατιστικού κλειδιού ειδικά σχεδιασμένου, έτσι που να δίδεται στο κάθε μέλος του νοικοκυριού ίση πιθανότητα να επιλεγεί στο δείγμα.

Η διεξαγωγή της Έρευνας έγινε με βάση τα πρότυπα του ευρωπαϊκού οργανισμού ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research), του οποίου μέλη είναι όλα τα διευθυντικά στελέχη της RAI Consultants Public Ltd.

Η Έρευνα διεξήχθη την περίοδο 3-10 Φεβρουαρίου 2009 και αντικατοπτρίζει τις απόψεις του κοινού την περίοδο αυτή.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Η έρευνα Κυπροβαρόμετρο (2008) χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Σ' αυτά καταγράφονται οι αντιλήψεις της κοινής γνώμης σε θέματα όπως η συμμετοχή της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή οικογένεια και το κυπριακό πρόβλημα, η κοινωνική και οικονομική κατάσταση, καθώς και βασικοί προβληματισμοί που αφορούν τους θεσμούς, τους νέους και το περιβάλλον.

Στο Κυπροβαρόμετρο (2008), σε σχέση με προηγούμενα χρόνια, έχουν συμπεριληφθεί και νέα ερωτήματα έτσι ώστε να υπάρχει ικανοποιητική κάλυψη της επικαιρότητας κατά τη χρονική περίοδο διεξαγωγής της Έρευνας.

Κύρια Αποτελέσματα της Έρευνας

ΚΥΠΡΟΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ – ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Την μεγαλύτερη αισιοδοξία, μετά από την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρουσιάζουν οι Κύπριοι στο φετινό Κυπροβαρόμετρο, όσον αφορά το όφελος της Κύπρου από την ένταξη στην ΕΕ. Δύο στους τρεις ερωτηθέντες (64%) δηλώνουν ότι η Κύπρος έχει ωφεληθεί λίγο ως πολύ από την ένταξη της στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκάλεσε αρνητικές συνέπειες στο νησί για το 21% των ερωτηθέντων, ποσοστό το οποίο παρουσιάζεται στα ίδια επίπεδα με το 2003 (22%) αλλά μειωμένο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2007 που ήταν 24%.

Οι σημαντικότεροι τομείς στους οποίους έχει ωφεληθεί η Κύπρος από την ένταξη στην ΕΕ, σύμφωνα με τις απαντήσεις στο Κυπροβαρόμετρο του 2008, είναι κατά σειρά η οικονομική ανάπτυξη (32%), το εθνικό πρόβλημα (21%), η γεωργία και η κτηνοτροφία (8%), η ασφάλεια (7%) και η εκπαίδευση (5%). Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά το εμπόριο/επιχειρήσεις, το ευρώ και τα κονδύλια/επιχορηγήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εκτός από τα οφέλη που έχει αποκομίσει η Κύπρος από την ένταξη της στην ΕΕ, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν και σε ποιους τομείς πιστεύουν ότι η Κύπρος έχει ζημιωθεί. Με ποσοστό 29% οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι η Κύπρος έχει ζημιωθεί στον τομέα της οικονομίας, ενώ οι επόμενοι τομείς που αναφέρθηκαν με χαμηλότερα, από τον πρώτο ποσοστά, είναι η αύξηση στην εισροή αλλοδαπών (8%), η αύξηση των τιμών και ο τομέας της γεωργίας/κτηνοτροφίας (7%). Ποσοστό 5% των ερωτηθέντων δήλωσαν το εθνικό και την αλλαγή της κυπριακής λίρας ως τομείς στους οποίους η Κύπρος έχει ζημιώσει από την ένταξη της στην ευρωπαϊκή οικογένεια.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (72%) δηλώνει πως η Τουρκία δεν θα πρέπει να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως πλήρες μέλος, αλλά να αναβαθμιστεί σε μια χώρα με ειδική σχέση. Την άποψη αυτή υποστηρίζουν περισσότερο οι γυναίκες (78%), τα άτομα των ηλικιακών ομάδων 18-34 (80%), 35-44 (75%) και 45-54 (74%) καθώς επίσης οι ερωτηθέντες μέσου μορφωτικού επιπέδου.

Στη μεγάλη πλειονότητα τους οι Κύπριοι (87%) υποστηρίζουν ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση θα πρέπει να ασκήσει βέτο, σε περίπτωση που κάποιες από τις προϋποθέσεις που θα θέσει δεν ικανοποιηθούν. Με την άποψη αυτή διαφωνεί ένας στους δέκα ερωτηθέντες, ενώ ποσοστό 4% δεν εξέφρασε άποψη.

Η στάση των Κυπρίων, για το αν θα υπάρξει σύντομα λύση στο Κυπριακό, συνεχίζει να παρουσιάζεται απαισιόδοξη, αφού σταθερά τα τελευταία τέσσερα χρόνια ένας στους οκτώ Κυπρίους ελπίζει σε σύντομη επίτευξη λύσης.

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να εκφράσουν την άποψή τους κατά πόσο θεωρούν εύκολη ή δύσκολη τη συμβίωση μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων, σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού. Μείωση παρατηρείται στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) στο ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνουν ότι η συμβίωση θα είναι εύκολη, αφού δύο στους πέντε ερωτηθέντες (41%) συμμερίζονται την άποψη αυτή, αντίθετα με το 55% πέρσι. Το ποσοστό των ατόμων, που πιστεύουν ότι η συμβίωση με τους Τουρκοκυπρίους θα είναι δύσκολη αυξάνεται κατά 18 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2006, στο 58%, ποσοστό που παρατηρείται στο Κυπροβαρόμετρο 2002.

Για πρώτη φορά στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν τους φόβους τους αναφορικά με ένα μη ειρηνικό μέλλον με τους Τουρκοκύπριους.

Κυρίαρχος φόβος, με σημαντική διαφορά από τον δεύτερο, εμφανίζεται η διαμάχη/έχθρα του παρελθόντος, με ποσοστό 36%. Ακολουθούν η διαφορετικότητα στην κουλτούρα και την νοοτροπία των δύο κοινοτήτων, με ποσοστό 13%, ο φόβος ότι θα υπάρξουν εχθροπραξίες (11%), η έλλειψη εμπιστοσύνης και η διαφορετικότητα της θρησκείας (10% αντίστοιχα).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η θετική εικόνα που φαίνεται να είχε η κοινή γνώμη το 2006 και τα 2007 δείχνει να χειροτερεύει το 2008, αφού ο δείκτης από 2,9 και 2,8 αντίστοιχα (με το μέγιστο 5,0), μειώνεται αισθητά στο 2,5 και φτάνει στα επίπεδα στο οποίο κυμαινόταν το 2005. Η αντίληψη που έχει η κοινή γνώμη όσον αφορά τις εξελίξεις της κυπριακής οικονομίας κατά την περίοδο 1996-2008 παρουσιάζει σχετική διακύμανση. Στο ίδιο διάστημα η μέση άποψη είναι ελαφρά απαισιόδοξη, δηλαδή ελαφρά πιο κάτω από την ουδέτερη άποψη. Στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008), ποσοστό 56% των ερωτηθέντων εξέφρασε την άποψη ότι οι εξελίξεις της οικονομίας το 2008 σε σχέση με το 2007 παρουσίασαν επιδείνωση (μικρή ή αισθητή). Το 24% αντίθετα φαίνεται να είναι αισιόδοξοι και το 19% της κοινής γνώμης υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε καμιά ιδιαίτερη αλλαγή. Συνοπτικά, ο σταθμικός μέσος όρος φτάνει 2,5, από 2,8 που ήταν το 2007.

Στα ίδια με τα περσινά επίπεδα εμφανίζονται οι Κύπριοι για το πως διαμορφώθηκε η οικονομική τους κατάσταση το 2008 σε σχέση με το 2007. Συγκεκριμένα, το 2004 ήταν η χρονιά που οι Κύπριοι εμφανίστηκαν πιο απαισιόδοξοι από ποτέ, με το 50% των ερωτηθέντων να δηλώνουν μικρή έως αισθητή επιδείνωση στην προσωπική τους οικονομική κατάσταση. Τις δύο επόμενες χρονιές, 2005 και 2006, η εικόνα αυτή είχε βελτιωθεί αισθητά με το 2006 μόνο 28% των ερωτηθέντων να αναφέρει επιδείνωση στα οικονομικά τους, ποσοστό το οποίο ωστόσο αυξήθηκε το 2007 και έφτασε στο 39% των ερωτηθέντων, ποσοστό που παρέμεινε και στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (37%).

Δύο στους πέντε ερωτηθέντες δήλωσαν φέτος (το 2008) ότι η προσωπική τους οικονομική κατάσταση δεν παρουσίασε καμία αλλαγή σε σχέση με το 2007, ενώ στα ίδια επίπεδα με πέρσι εμφανίζεται το ποσοστό όσων θεωρούν ότι η οικονομική τους κατάσταση έχει παρουσιάσει μικρή έως αισθητή βελτίωση (19%).

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να προβλέψουν την πορεία που θα ακολουθήσει η οικονομία κατά τη διάρκεια του 2009. Τρεις στους τέσσερις ερωτηθέντες (75%) δηλώνουν ότι η οικονομία το 2009 θα είναι χειρότερη από ότι ήταν το 2008. Επίσης, το ποσοστό των ατόμων που πιστεύει ότι η οικονομία θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο χρόνο μειώνεται αισθητά στο 16%, ενώ το ποσοστό των αισιόδοξων ανέρχεται μόλις στο 6%.

Παράλληλα με την μελλοντική οικονομική κατάσταση στην Κύπρο, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να προβλέψουν και την πορεία της προσωπικής τους οικονομικής κατάστασης το 2009 σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Απαισιόδοξοι παρουσιάζονται για άλλη μια φορά οι Κύπριοι όσον αφορά την προσωπική τους οικονομική κατάσταση για τη χρονιά που έρχεται, αφού 44% των ερωτηθέντων εκτιμά ότι η προσωπική τους κατάσταση θα είναι ελαφριά ή αισθητά χειρότερη από τον προηγούμενο χρόνο. Παράλληλα δυο στους πέντε ερωτηθέντες (44%) προβλέπει ότι θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα, ενώ το ποσοστό των ατόμων που προβλέπει ότι τα οικονομικά τους θα σημειώσουν βελτίωση ανέρχεται μόλις στο 9%.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν για το πώς εκτιμούν το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών στην Κύπρο. Η πλειοψηφία των Κυπρίων πιστεύει ότι υπάρχει, σε πολύ έως αρκετά μεγάλο βαθμό, χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών στην χώρα μας, καθώς επτά στους δέκα υποστηρίζουν τη συγκεκριμένη δήλωση. Το ποσοστό αυτών που απορρίπτουν την πιο πάνω άποψη περιορίζεται στο 29% του συνόλου.

Η κύρια εντύπωση που επικρατεί στην κοινή γνώμη είναι ότι στα προσεχή χρόνια το οικονομικό χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών θα διευρυνθεί σε κάποιο βαθμό (πολύ ή λίγο). Η εντύπωση που έχουν οι Κύπριοι σχετικά με το χάσμα αυτό δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη μεταβολή στις χρονιές από το 2003 μέχρι το 2008, γεγονός που αποδεικνύεται και από το μέσο όρο, ο οποίος και παραμένει αμετάβλητος τα τελευταία έξι χρόνια.

Για πρώτη φορά στο φετινό Κυπροβαρόμετρο ζητήθηκε από τους Κύπριους να κατονομάσουν τα αίτια στα οποία, κατά την άποψη τους, οφείλεται το πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα η κυπριακή οικονομία. Οι λόγοι που αναφέρθηκαν ήταν οι εξής:

- Ψηλές καταναλωτικές δαπάνες
- Επιπτώσεις στον τουριστικό τομέα
- Επιπτώσεις στον τραπεζικό τομέα
- Πτώση των τιμών των χρηματιστηριακών αξιών
- Χαμηλή παραγωγικότητα και

- Λειτουργία δημόσιου τομέα

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν επίσης να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την ιδιωτικοποίηση διάφορων κρατικών υπηρεσιών και ημικρατικών οργανισμών. Αναλυτικά, το ψηλότερο ποσοστό διαφωνίας για ιδιωτικοποίηση, στο φετινό Κυπροβαρόμετρο, συγκεντρώνουν η υδατοπρομήθεια (61%), η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (56%), και τα λιμάνια/μαρίνες (55%). Το ποσοστό διαφωνίας με την ιδιωτικοποίηση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, των αεροδρομίων και των ταχυδρομείων ανέρχεται στο 51% και ακολουθούν οι Κυπριακές Αερογραμμές με ποσοστό 49%. Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι σε όλες τις περιπτώσεις ένα ποσοστό γύρω στο 8% δεν εξέφρασε άποψη για το αν θα πρέπει ή όχι οι πιο πάνω οργανισμοί/υπηρεσίες να ιδιωτικοποιηθούν.

Στη συνέχεια οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο είναι υπέρ ή κατά της απαγόρευσης δια νόμου των απεργιών στις ουσιώδεις υπηρεσίες. Ελαφριά αύξηση παρουσίασε στο φετινό Κυπροβαρόμετρο η θέση κατά της απαγόρευσης των απεργιών, αφού το ποσοστό που υποστήριξε αυτή την άποψη αυξήθηκε από το 48% το 2007, στο 55% φέτος. Από την άλλη, το ποσοστό αυτών που πιστεύουν ότι θα πρέπει να απαγορευθούν δια νόμου οι απεργίες, κυμαίνεται στο 41%.

Ποσοστό 57% των ερωτηθέντων διαφωνούν με τα κατά καιρούς αιτήματα και απεργιακά μέτρα των υπαλλήλων των Κυπριακών Αερογραμμών, ενώ μόνο ένας στους τρεις, περίπου, ερωτηθέντες (32%) δηλώνουν υπέρ των υπαλλήλων. Ένας στους δέκα ερωτηθέντες δεν εξέφρασε άποψη.

Στην ερώτηση ποιοι θα πρέπει να είναι οι χειρισμοί της Κυπριακής Κυβέρνησης απέναντι στις Κυπριακές Αερογραμμές, δύο στους πέντε, περίπου, ερωτηθέντες (38%) συμφωνούν ότι οι Κυπριακές Αερογραμμές θα πρέπει να συγχωνευθούν ή να συνεργαστούν με άλλη αεροπορική εταιρεία, ενώ ένας στους πέντε (20%) υποστηρίζει την επικέντρωση της εταιρείας στις κερδοφόρες της υπηρεσίες. Πώληση/κλείσιμο των Κυπριακών Αερογραμμών υποστηρίζει μόλις το 7% των ερωτηθέντων, ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 21%, πιστεύει ότι η κυβέρνηση δε θα πρέπει να προβεί σε κανένα χειρισμό έναντι των Κυπριακών Αερογραμμών.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν τις επιδιώξεις τους, εάν είχαν στην διάθεσή τους ένα σημαντικό ποσό για επένδυση. Οι τέσσερις βασικές επιλογές της κοινής γνώμης για ενδεχόμενη επένδυση είναι οι εξής:

- Αγορά γης 40%, έναντι 44% το 2007
- Διάθεση του ποσού στα παιδιά τους 20%, έναντι 19%
- Κατάθεση του ποσού στην τράπεζα 14% έναντι 16%
- Αγορά σπιτιού ή διαμερίσματος 12%, έναντι 11%.

Ένας στους πέντε ερωτηθέντες (22%) σκοπεύει να αγοράσει ακίνητο εντός των επόμενων 1-2 χρόνων, ποσοστό που εμφανίζεται το ίδιο με εκείνο του 2006 και του 2007. Δύο στους τρεις περίπου (63%) δηλώνει ότι σίγουρα δεν έχει πρόθεση να αγοράσει ακίνητα τα επόμενα χρόνια, ποσοστό ελαφρά αυξημένο από τα προηγούμενα δύο χρόνια.

Σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) όσον αφορά στην εκτίμηση της εξέλιξης των τιμών των ακινήτων στα προσεχή χρόνια. Οι μισοί από τους ερωτηθέντες (52%) δηλώνουν ότι οι τιμές θα μειωθούν ελαφρά ή αισθητά, ένας στους τέσσερις (26%) εκτιμά ότι θα παραμείνουν σταθερές, ενώ μόνο ένας στους πέντε (20%) δηλώνει ότι θα αυξηθούν.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Οι ερωτηθέντες κατά την έρευνα αυτή κλήθηκαν επίσης να αναφέρουν τα προβλήματα τα οποία θεωρούν ως τα σοβαρότερα που αντιμετωπίζει η Κύπρος μετά το εθνικό θέμα. Η οικονομία και το υδατικό, είναι τα προβλήματα που οι Κύπριοι κατέταξαν στις δυο πρώτες θέσεις, με τα οικονομικά προβλήματα να καταλαμβάνουν ένα ποσοστό γύρω στο 29% και το πρόβλημα που δημιουργήθηκε με την έλλειψη νερού ένα ποσοστό 22%. Ακολουθούν το πρόβλημα των ναρκωτικών (7%), η ανεργία και οι ξένοι εργάτες (με ποσοστό 6% το καθένα).

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν τους κυριότερους κατά τη γνώμη τους λόγους που προκαλούν την αύξηση των τροχαίων δυστυχημάτων. Κύρια αιτία πρόκλησης των τροχαίων δυστυχημάτων παραμένει η ταχύτητα, αν και σημειώνεται αισθητή μείωση του ποσοστού της από τα προηγούμενη έτη (από 62% το 2006 και το 2007 σε 37% φέτος) και στη δεύτερη θέση είναι η απροσεξία των οδηγών με ποσοστό 28%, άποψη η οποία διαγράφει σημαντική αύξηση από τις άλλες χρονιές.

Οι Κύπριοι φαίνεται να τάσσονται υπέρ της επανατοποθέτησης φωτογραφικών μηχανών στους δρόμους με ποσοστό 69%. Εναντίον του συγκεκριμένου μέτρου τάχθηκε το 25% των ερωτηθέντων, ενώ το ποσοστό των ατόμων που εμφανίζονται ουδέτερα σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα φτάνει το 5%. Η μόνη διαφορά που παρατηρείται στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) σε σχέση με το περσινό (2007) είναι η ελαφριά αύξηση (8 ποσοστιαίες μονάδες) που παρουσιάζεται στο ποσοστό αυτών που συμφωνούν, για την επανατοποθέτηση των φωτογραφικών μηχανών.

Οκτώ στους δέκα Κύπριους (80%) πιστεύουν ότι η Κύπρος αντιμετωπίζει σήμερα κρίση θεσμών, ποσοστό που εμφανίζεται αυξημένο σε σύγκριση με το περσινό Κυπροβαρόμετρο, βρίσκεται όμως στα ίδια επίπεδα με το Κυπροβαρόμετρο των προηγούμενων χρόνων.

Αυξητική τάση παρατηρήθηκε κατά την περίοδο 2002-2006 στην αναφορά για την κρίση που περνά ο θεσμός της οικογένειας (από 18% σε 33%). Στο περσινό Κυπροβαρόμετρο (2007), η αναφορά στην οικογένεια μειώνεται στο 24%, για να αυξηθεί και πάλι φέτος στο 31%. Παρόλα αυτά, παραμένει πρώτος ως θεσμός που αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη κρίση. Το ποσοστό των ερωτηθέντων που έχουν την άποψη ότι η Αστυνομία διέρχεται κρίση, παρουσίασε αυξητική τάση από το 2000 μέχρι το 2002. Τις τέσσερις επόμενες χρονιές το συγκεκριμένο ποσοστό μειώνεται σταθερά, ενώ τις δύο τελευταίες χρονιές αυξάνεται και πάλι. Στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) ένας στους τρεις ερωτηθέντες (29%) δηλώνει την Αστυνομία ως το θεσμό που διανύει τη μεγαλύτερη κρίση. Η κρατική μηχανή ως θεσμός, από το 2000 μέχρι το 2007 παρουσίαζε αυξομείωση στα ποσοστά της, που κυμαίνονταν από 4% ως 9%. Φέτος, η κρατική μηχανή, έρχεται τρίτη, καθώς αναφέρεται από το 13% του πληθυσμού. Η κρίση αξιοπιστίας της πολιτικής ηγεσίας παρουσίαζε από το 2004 μέχρι το 2007 αυξητική τάση. Το 2004 το ποσοστό αυξάνεται στο 14% σε σχέση με το 10% που ήταν το 2003. Συνεχίζει την αυξητική του πορεία για τις επόμενες δύο χρονιές φτάνοντας στο 16%, ενώ ακόμη μεγαλύτερο παρουσιάζεται το αντίστοιχο ποσοστό για το 2007, καταλαμβάνοντας έτσι τη δεύτερη θέση μεταξύ των θεσμών που αντιμετωπίζουν κρίση. Στο Κυπροβαρόμετρο 2008 έρχεται στην τέταρτη θέση ανάμεσα στους θεσμούς που αντιμετωπίζουν κρίση, αφού, ένας στους δέκα ερωτηθέντες (11%), δηλώνει την πολιτική ηγεσία ως θεσμό με κρίση. Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα από το 2000 μέχρι και το 2008, σημαντική μείωση παρατηρείται στην άποψη ότι η Εκκλησία αντιμετωπίζει κρίση. Ενώ το 2000 σχεδόν επτά στους δέκα (66%) ερωτηθέντες πίστευαν ότι η Εκκλησία είναι ένας θεσμός που αντιμετωπίζει κρίση, η υποστήριξη της άποψης αυτής μειώνεται αισθητά μέχρι το 2003. Τις επόμενες δύο χρονιές, 2004 και 2005, σταθεροποιείται περίπου στο 30%, ενώ συνεχίζει την καθοδική του πορεία το 2006 και το 2007 φτάνοντας στο 21% και στο 14% των, αντίστοιχα. Φέτος το ποσοστό αναφοράς για την Εκκλησία φτάνει μόλις το 8%. Έτσι, η Εκκλησία βρίσκεται στην πέμπτη θέση ως θεσμός ο οποίος αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη κρίση.

Σχετικά με το θέμα των θεσμών ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να εκφράσουν και το βαθμό εμπιστοσύνης που έχουν προς την Εκκλησία, την Κυπριακή Δημοκρατία, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Βουλή, τα κόμματα, το στρατό και την Αστυνομία. Παρατηρώντας αναλυτικά το σταθμικό μέσο όρο, φαίνεται ότι μεγαλύτερο βαθμό εμπιστοσύνης συγκεντρώνουν οι θεσμοί της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης της Εκκλησίας και του στρατού με 2,9, 2,6, 2,5 και 2,5 από τα 4,0. Λιγότερη εμπιστοσύνη φαίνεται να έχουν οι Κύπριοι στην Αστυνομία (36%), ενώ η εμπιστοσύνη προς τα κόμματα περιορίζεται μόλις στο 23%.

Στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) το ποσοστό της ικανοποίησης των Κυπρίων από το επίπεδο της προστασίας του καταναλωτή, μειώνεται, από πέρσι, κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες και φτάνει τα επίπεδα του 2000. Δύο στους πέντε ερωτηθέντες (38%) δηλώνουν δυσαρέσκεια από το επίπεδο προστασίας που παρέχεται στον καταναλωτή. Ποσοστό της τάξης του 33% παραμένει ουδέτερο.

Το 1997 ποσοστό 68% δήλωνε ότι ήταν πολύ ή αρκετά ικανοποιημένο από τον τρόπο λειτουργίας της δημοκρατίας στην Κύπρο, ενώ από το 1998 μέχρι το 2002 παρατηρείται μια σταδιακή πτώση του ποσοστού. Αντίθετα, το 2003 και το 2004 το ποσοστό ικανοποίησης για τον τρόπο που λειτουργεί η δημοκρατία στην Κύπρο αυξάνεται κατά εννιά περίπου εκατοστιαίες μονάδες (66% και 64%, αντίστοιχα) σε σχέση με 57% τον προηγούμενο χρόνο, για να παραμείνει στα ίδια περίπου επίπεδα και το 2005 (65%). Το 2006 το ποσοστό αυτό υποχώρησε στο 60%, το 2007 υποχωρεί ακόμη περισσότερο στο 55%, για να αυξηθεί σε μικρό βαθμό, φέτος, στο 61%.

Διαχρονικά παρατηρείται μια σταθερότητα στην άποψη των Κυπρίων όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησής τους από την προσωπική τους ζωή. Όπως και όλα τα προηγούμενα χρόνια, έτσι και στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) η πλειονότητα των ερωτηθέντων (ποσοστό γύρω στο 85%) καταδεικνύει ότι είναι πολύ ή αρκετά ικανοποιημένη από τη ζωή του.

ΝΕΟΛΑΙΑ – ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ – ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ

Το πρόβλημα των ναρκωτικών διαχρονικά προκύπτει να απασχολεί εξαιρετικά την κοινή γνώμη. Στο Κυπροβαρόμετρο (2008) η πλειοψηφία των Κυπρίων (76%) πιστεύει πως το πρόβλημα των ναρκωτικών στην Κύπρο σήμερα είναι πολύ ανησυχητικό, ποσοστό που βρίσκεται ελαφρά χαμηλότερα από το 2007 (85%), ενώ ένας στους πέντε ερωτηθέντες δηλώνει ότι το πρόβλημα είναι αρκετά ανησυχητικό.

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν αν είναι υπέρ ή κατά της πρότασης για αναδιάρθρωση της Εθνικής Φρουράς και τη μείωση της στρατιωτικής θητείας στους 19 μήνες. Ποσοστό της τάξης του 74% τάσσεται υπέρ της πρότασης αυτής (αντίθετα με το 68% των ερωτηθέντων στο περσινό Κυπροβαρόμετρο 2007). Σε όσους δήλωσαν υπέρ της αναδιάρθρωσης της Εθνικής Φρουράς και τη μείωση της στρατιωτικής θητείας υποβλήθηκε νέο ερώτημα, κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν όπως η κατάταξη στις τάξεις της Εθνικής Φρουράς να γίνεται δύο φορές το χρόνο. Τέσσερις στους πέντε ερωτηθέντες (79%) τάσσεται υπέρ και σ' αυτή την πρόταση, αντίθετα με το 21% που δηλώνει εναντίον.

Εν συνεχεία, ζητήθηκε από τους διαφωνούντες όσον αφορά τη μείωση της στρατιωτικής θητείας, να δηλώσουν τους λόγους για τους οποίους φέρουν αντίρρηση για το θέμα. Ποσοστό 30% των Κυπρίων δηλώνει ότι δεν θα πρέπει να μειωθεί η στρατιωτική θητεία στους 19 μήνες για το λόγο ότι είμαστε χώρα υπό κατοχή. Ακολουθούν με χαμηλότερα ποσοστά άλλοι λόγοι:

- Δεν θα υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός στρατιωτών: 14%
- Οι Τούρκοι εξοπλίζονται συνεχώς: 13%
- Δεν είναι μελετημένο μέτρο: 12%
- Πρέπει να είμαστε σε εγρήγορση: 11%
- Θα μειωθεί η ασφάλεια του κράτους: 10%
- Για να γίνει αυτό πρέπει να υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός: 7%

Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν, κατά πόσο τάσσονται υπέρ ή κατά της πλήρους απαγόρευσης του καπνίσματος σε εστιατόρια, μπουραρίες, χώρους εργασίας και εσωτερικούς δημόσιους χώρους. Η απαγόρευση του καπνίσματος σε εσωτερικούς δημόσιους χώρους συγκεντρώνει τα ψηλότερα ποσοστά συμφωνίας στο 88% και ακολουθεί με ποσοστό 84% η απαγόρευση σε χώρους εργασίας/γραφεία. Οκτώ στους δέκα ερωτηθέντες (78%) τάχθηκαν υπέρ της απαγόρευσης του καπνίσματος στα εστιατόρια, ενώ ένα μικρότερο, αλλά σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων, τάχθηκε υπέρ της απαγόρευσης του καπνίσματος και στις μπουραρίες (70%).

ΚΑΖΙΝΟ

Για πρώτη φορά στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2008) το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει ότι είναι υπέρ της δημιουργίας καζίνο στην Κύπρο, ξεπερνά το 50% και φτάνει στο 58%. Αντίθετα, ποσοστό 42% των ερωτηθέντων τάχθηκε εναντίον της συγκεκριμένης πρότασης.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να προσδιορίσουν τους τομείς του περιβάλλοντος που αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα στην Κύπρο, σήμερα. Ποσοστό της τάξης του 62% αναφέρθηκε στο νερό ενώ το 55% του πληθυσμού δηλώνει τον αέρα (καυσαέριο) ως τον τομέα με το σοβαρότερο πρόβλημα. Σημαντικό είναι να αναφερθεί, ότι σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, το ποσοστό για το καυσαέριο μειώνεται αισθητά, γύρω στις 20 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ το πρόβλημα του νερού έχει ανέβει στη πρώτη θέση, από την δεύτερη και τρίτη θέση που ήταν το 2007 και το 2006.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Τέσσερις στους πέντε ερωτηθέντες (86%) θεωρούν τη δημιουργία συστήματος δημόσιων συγκοινωνιών άμεσο και επείγον μέτρο, φτάνει αυτό να είναι αξιόπιστο και αποτελεσματικό. Στον αντίποδα, ένα ποσοστό της τάξης του 13% δηλώνει ότι δημιουργία δημόσιων συγκοινωνιών δεν είναι και τόσο επείγον θέμα. Στην ερώτηση κατά πόσο θα χρησιμοποιούσαν τις δημόσιες συγκοινωνίες, ποσοστό 91% των Κυπρίων απαντά θετικά. Μόνο 9% των ερωτηθέντων αναφέρει ότι σε περίπτωση που θα δημιουργείτο ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα δημόσιων συγκοινωνιών, δεν θα το χρησιμοποιούσε.